

Odpojování od soustav CZT

Vyhláška MMR č. 372/2001 Sb. stanoví v § 4 v odstavci (1) způsob rozúčtování nákladů na vytápění pro byty a nebytové prostory. Celkové náklady ve zúčtovací jednotce za zúčtovací období se rozdělí na základní složku ve výši 40 -50 % a zbývající část připadne na složku spotřební. Základní složka nákladů zúčtovací jednotky se pak rozděljuje na jednotlivé byty a nebytové prostory a to i mezi byty a nebytové prostory odpojené od vytápěcí soustavy, jak uvádí § 6 odstavec (2).

(2) *Na byty a nebytové prostory odpojené od vnitřního rozvodu vytápění rozúčtovává vlastník základní složku nákladů podle § 4 odst. 2; na byty a nebytové prostory odpojené od vnitřního rozvodu teplé užitkové vody rozúčtovává vlastník základní složku nákladů podle § 5 odst. 3.*

Z uvedených ustanovení tedy vyplývá, že i ten konečný spotřebitel, který se od soustavy odpojil, se i nadále podílí stanoveným způsobem na celkových nákladech na vytápění zúčtovací jednotky.

Pokud by vyhláška takovéto ustanovení neobsahovala, docházelo by k poškozování uživatelů vytápěných bytů tím, že by hradili spotřebu tepla za sousední odpojené byty.

Důvody k odpojení a přechod na jiný způsob vytápění bytu mohou být rozdílné. Jako nejčastější důvod odpojení je uváděna cena tepla, která se může jevit jako nepřiměřeně vysoká.

Stejná tendence a i stejný důvod se objevují i při odpojování celých domů -zúčtovacích jednotek - od soustav CZT. Ustanovení o podílu odpojených domů na provozních nákladech však v legislativě chybí.

Domy odpojené od soustavy CZT si většinou zřizují vlastní domovní kotelny na zemní plyn. Nutnou investici hradí z fondu oprav, popřípadě úvěrem.

Situace v zásobování teplem pak dochází do extrémních poloh, kdy bloková kotelna, původně vytápějící celé sídliště, vytápí jeden zbývající dům. Při takovémto způsobu provozu nutí cena tepla i tento zbývající dům k investici do výstavby vlastního zdroje.

Rozúčtování nákladů na dodávku tepla mezi jednotlivé domy se uskutečňuje podle cenových rozhodnutí Energetického regulačního úřadu a to tak, že se odběrnému místu vyúčtuje spotřeba tepla naměřená na vstupu do vytápěného objektu za cenu vykalkulovanou z naměřeného odebraného množství a skutečně vynaložené náklady.

Náklady na výrobu tepla se však nevynakládají pouze na prodané teplo naměřené na patách domů, ale na veškeré teplo vyrobené. Převážná část vyrobeného tepla se sice spotřebuje na vytápění a přípravu teplé vody, ale část připadne na ztráty v rozvodech.

Způsob kalkulace ceny tepla podle Cenových rozhodnutí energetického regulačního úřadu rozděluje vynaložené náklady na náklady proměnné a náklady stálé. Výše proměnných nákladů, do kterých se zahrnuje zejména palivo a el. energie, závisí na skutečném množství vyrobeného tepla. Proměnné

náklady odpovídají tedy teple spotřebovanému na vytápění a přípravu teplé vody a výši ztrát.

Výše stálých nákladů však na množství vyráběného tepla nezávisí. Podle jednotlivých rozhodujících položek v kalkulaci tepla je jejich výše určována:

- výši mezd vč. zákonného sociálního a zdravotního pojištění většinou podle počtu odpracovaných hodin. Bez ohledu na to, kolik tepla bylo vyrobeno a dodáno.
- výši odpisů, která závisí na hodnotě instalovaného technologického zařízení a době odepisování. Množství vyráběného tepla nemá na výši odpisů vliv.
- výši nájemného (pokud nejsou do kalkulace ceny zahrnuty odpisy) a která je většinou stanovena nájemní smlouvou mezi majitelem, kterým bývá město a provozovatelem. Je sice omezena cenovým rozhodnutím, které ale není vždy respektováno.
- náklady na opravy a údržbu, které jsou závislé na stáří a opotřebenosti zařízení. Vliv vyráběného množství tepla na výši oprav je minimální.

Výše tepelných ztrát v rozvodech závisí na provozních parametrech, provedení a geometrických rozměrech rozvodů. Protože se tyto hodnoty se změnou odebíraného množství příliš nemění, je výše tepelných ztrát téměř konstantní i při snížení množství dodávaného tepla.

Odpojováním jednotlivých domů od soustavy CZT tak dochází ke zvyšování podílu ztrát na celkové dodávce tepla a tím k nežádoucímu nárůstu ceny pro zbylé odběratele.

Pak je ovšem otázkou, k čemu byly územní energetické koncepce, energetické studie, energetické audity a další v minulých letech zpracovaná dokumentace, pokud tyto podklady nejsou dodržovány. A jakým způsobem přihlížejí stavební úřady k této dokumentaci při souhlasu s odpojováním domů od soustavy a vydáváním souhlasu s výstavbou dalších zdrojů.

Další otázkou je dodržování zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon), který v § 76 odst. (9) písm. (b) ukládá držitelům licencí:

- (9) *Držitel licence na výrobu tepelné energie a držitel licence na rozvod tepelné energie je povinen*
- b) *zřizovat, provozovat a udržovat zařízení pro dodávky tepelné energie tak, aby splňovala požadavky stanovené pro zajištění bezpečného, hospodárného a spolehlivého provozu a ochrany životního prostředí.*

Těžko lze považovat za hospodárně provozovanou takovou soustavu, kde celkové ztráty v rozvodech dosahují 39 i více procent, kotle jsou provozovány na minimální výkon s nízkou účinností a kde roční dodávka tepla ze soustavy poklesla z 29 500 na 16 200 GJ při téměř nezměněných stálých nákladech, což mělo vliv na zvýšení ceny.

Hospodárný provoz požaduje i Cenové rozhodnutí ERÚ č. 7/2008 vč. změny, která v příloze č. 1 bod (1), odstavec (1) upřesňuje proměnné ekonomicky oprávněné náklady jako náklady při bezpečné, hospodárné a spolehlivé výrobě a rozvodu tepelné energie.

V bodě (1.1.2.) pak stanoví požadavky na účinnost výroby tepla a zejména na maximální přípustné ztráty v rozvodech.

Podle bodu (1.1.4) část proměnných nákladů, která překračuje proměnné náklady odpovídající hodnotám v bodě (1.1.2) je dodavatel oprávněn uplatňovat v ceně tepelné energie v odůvodněných případech u tepelných zařízení, která byla uvedena do provozu nebo z převážné části rekonstruována do roku 2002 nejdéle po dobu tří let od účinnosti tohoto cenového rozhodnutí tj. do 1. ledna 2012.

A po uplynutí tohoto termínu? Nabízí se několik možností:
- ukončit provoz s tím, že zbývající odběratelé tepla budou donuceni pořídit si vlastní tepelný zdroj za vlastní investice

a sami si jej provozovat a to se všemi důsledky např. na vyšší emisí do ovzduší,

- provozovat stávající zařízení i nadále při vyšších cenách tepla, minimalizaci nákladů na opravy a údržbu až do skončení životnosti zařízení, přičemž požadavek zákona na hospodárnost provozu nebude plněn, případně cenu tepla dotovat
- rekonstruovat stávající zařízení, zejména tepelné rozvody tak, aby zařízení odpovídalo hospodárnému provozu. Tento způsob by si ale vyžádal nemalé náklady, které by se objevily v ceně tepla ve formě odpisů (případně v nájmě).

Možná že by se našel ještě jiný způsob jak zásobovat byty teplem a teplou vodou při přijatelných cenách tepla. V žádném případě by to ale neměl být návrat ke spalování uhlí a podobných paliv znečišťujících ovzduší.

Ing. Jaroslav Winkler
energetický poradce Energy Centre České Budějovice

Energy Centre České Budějovice
nám. Přemysla Otakara II. 87/25
370 01 České Budějovice
Tel.: 387 312 580
Mob.: 777 030 313, Fax: 387 312 581
e-mail: eccb@seccb.cz
www.eccb.cz

